Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (prvá komora)

zo 17. mája 2013 *

„Hospodárska súťaž — Kartely — Európsky trh s morskými palivovými hadicami — Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP — Určenie cien, rozdelenie trhu a výmena citlivých obchodných informácií — Pojem pokračujúce alebo opakované porušovanie — Premlčanie — Právna istota — Rovnosť zaobchádzania — Pokuty — Závažnosť a dĺžka trvania porušenia“

V spojených veciach T-147/09 a T-148/09,

Trelleborg Industrie SAS, so sídlom v Clermont-Ferrrand (Francúzsko), v zastúpení: J. Joshua, barrister, a E. Aliende Rodríguez, avocat,

žalobkyňa vo veci T-147/09,

Trelleborg AB, so sídlom v Trelleborgu (Švédsko), v zastúpení: J. Joshua, barrister, a E Aliende Rodríguez, avocat,

žalobkyňa vo veci T-148/09,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: N. Khan, V. Bottka a S. Noë, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na čiastočné zrušenie rozhodnutia Komisie K(2009) 428 v konečnom znení z 28. januára 2009 v konaní podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/39.406 – Morské palivové hadice) v rozsahu, v akom sa toto rozhodnutie týka žalobkýň, a subsidiárne návrh na zrušenie alebo podstatné zníženie pokuty, ktorá im bola uvedeným rozhodnutím uložená,

VŠEOBECNÝ SÚD (prvá komora),

v zložení: predseda komory J. Azizi, sudcovia M. Prek a S. Frimodt Nielsen (spravodajca),

tajomník: J. Weychert, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 26. apríla 2012,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: angličtina.

Rozsudok

Skutkové okolnosti

Odvetvie morských palivových hadíc určených na ropu a plyn

1 Morské palivové hadice sa používajú na načerpanie surovej sladkej alebo spracovanej ropy a iných ropných produktov z mimopobrežných zariadení (napríklad z plavákov – prichytených o dno na širom mori, slúžiacich ako uväzovací bod pre ropné tankeri – alebo plávajúcich ťažobných skladovacích a čerpacích zariadení – ktoré sú systémami plávajúcich cisterien používaných na extrakciu ropy alebo plynu z priľahlej ropnej plošiny, ich spracovanie a uskladnenie až do ich prečerpania do ropných tankerov) do cisternových lodí a neskôr ich opätovné vypustenie z týchto plavidiel do mimopobrežných zariadení (napríklad plavákov) alebo zariadení na pevnine.

2 Morské palivové hadice sa nepoužívajú na pevnine – čiže sa používajú vo vode alebo v jej blízkosti – zatiaľ čo priemyselné alebo zemné hadice sa používajú na pevnine.

3 Každé zariadenie s morskými palivovými hadicami obsahuje podľa konkrétnych potrieb klientov niekoľko štandardných hadíc, špeciálnych hadíc s prípojkami na oboch koncoch a ďalšie vybavenie, akým sú uzávery, koncovky, alebo aj iné plávajúce zariadenia. V prejednávanej veci slovné spojenie „morské palivové hadice“ zahŕňa aj toto ďalšie vybavenie.

4 Morské palivové hadice používajú ropné spoločnosti, výrobcovia plavákov, prístavné terminály, ropný priemysel a vlády, pričom sa kupujú tak na realizáciu nových projektov, ako aj na účely výmeny.

5 Pokiaľ ide o nové projekty, ropné terminály alebo ďalší koneční používatelia poveria väčšinou inžiniersku spoločnosť (nazývanú aj „konštruktér materiálu“, „konštruktér OEM“ alebo „zhotoviteľ“), aby postavila alebo nainštalovala nové zariadenia na rozvod ropy, akými sú systémy priviazania na jeden bod alebo plávajúce výrobné, skladovacie a čerpacie zariadenia. Na takéto projekty zhotoviteľ nakúpi všetky komponenty morských palivových hadíc od jedného výrobcu.

6 Po nainštalovaní týchto morských palivových hadíc sa musia jednotlivé diely vymeniť v období od jedného do siedmich rokov. Nákup morských hadíc určených na výmenu (tiež známy ako „odvetvie s náhradnými dielmi“) vykonávajú často priamo koncoví užívatelia. V niektorých prípadoch však títo koncoví používatelia poveria nákupmi svoje dcérske spoločnosti a externé podniky, v ktorých svoje nákupy centralizujú. Predaj morských palivových hadíc určených na výmenu starých hadíc predstavuje väčší podiel na svetovom trhu s morskými hadicami než podiel predaja nových výrobkov.

7 Dopyt po morských palivových hadiciach závisí do značnej miery od vývoja v odvetví ropného priemyslu, a to najmä od ťažby ropy v oblastiach, ktoré sú vzdialené od miesta spotreby. Dopyt v priebehu času vzrástol. Je cyklický a do istej miery súvisí s vývojom cien ropy. Dopyt významnejšie narástol na konci 60. rokov a ešte sa zvýšil na začiatku 70. rokov, najmä v oblastiach produkujúcich ropu v Perzskom zálive, Severnom mori a severnej Afrike. Počas 80. rokov sa dopyt zvyšoval najmä zo strany rozvíjajúcich sa štátnych ropných spoločností z južnej Ameriky. Koncom 90. rokov sa dopyt presunul do západnej Afriky.

8 Morské palivové hadice vyrábajú spoločnosti, ktoré sú známe výrobou pneumatík a kaučuku, alebo niektorá z ich „spin-off“ (kvázinástupnícka spoločnosť). Sú vyrábané na zákazku v súlade s požiadavkami zákazníkov. Keďže dopyt po morských palivových hadiciach je z geografického hľadiska široko rozptýlený, väčšina výrobcov morských palivových hadíc zamestnáva značný počet zástupcov, ktorí pre konkrétne trhy poskytujú všeobecné marketingové služby a ponúkajú výrobky týchto výrobcov v rámci uverejňovaných verejných súťaží.

9 Morské palivové hadice sú uvádzané na trh po celom svete a hlavní výrobcovia pôsobia na medzinárodnej úrovni. Normatívne požiadavky uplatňované na morské palivové hadice sa v jednotlivých krajinách zásadne nelíšia, a hoci technické požiadavky sa líšia v závislosti od prostredia a podmienok použitia, nepovažuje sa to za prekážku predaja morských palivových hadíc po celom svete.

10 Napokon, počas zohľadňovaného obdobia účastníci kartelu predávali morské palivové hadice vyrobené v Japonsku, v Spojenom kráľovstve, v Taliansku a Francúzsku, koncovým používateľom, ako aj zhotoviteľom so sídlom v rôznych krajinách Európskej únie a Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP). Hoci väčšina systémov morských palivových hadíc bola určená na konečné použitie mimo Európy, niektorí z hlavných svetových zhotoviteľov sa nachádzajú v rôznych krajinách Únie a EHP

Predstavenie žalobkýň

11 Spočiatku činnosti týkajúce sa morských palivových hadíc vykonávala skupina Michelin.

12 V tejto skupine zabezpečovala výkon daných činností spoločnosť s názvom CMP. Neskôr 28. júla 1993 Michelin vytvorila spoločnosť s názvom SIRA, ktorá nevykonávala žiadnu činnosť až do 31. marca 1995, kedy bol úsek činnosti v oblasti morských palivových hadíc CMP na ňu prevedený. Dňa 26. apríla 1995 sa názov spoločnosti SIRA zmenil na CMP. Pôvodná spoločnosť CMP bola neskôr zrušená.

13 Dňa 28. marca 1996 uzavrela jedna zo žalobkýň, Trelleborg AB, zmluvu so skupinou Michelin, podľa ktorej sa zaviazala nadobudnúť všetky obchodné podiely v CMP od Michelinu. Názov tejto spoločnosti sa odvtedy viackrát zmenil, pričom vždy obsahoval výraz Trelleborg, a od roku 2005 vystupuje pod názvom Trelleborg Industrie SAS.

14 Trelleborg je spoločnosť založená podľa švédskeho práva, ktorá existuje od roku 1905 a ktorej celosvetový obrat sa v roku 2006 blížil k 27 miliardám švédskych korún (SEK) (približne 2,9 miliardy eur).

15 Trelleborg Group pôsobí v štyroch oblastiach činností: Trelleborg Engineered Systems (zahŕňa morské palivové hadice), Trelleborg Automotive, Trelleborg Sealing Solutions a Trelleborg Wheel Systems.

16 Trelleborg sa podieľa na výrobe a predaji morských palivových hadíc prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti Trelleborg Industrie, ktorá je druhou žalobkyňou a ktorá je spoločnosťou založenou podľa francúzskeho práva.

Správne konanie

17 Zatiaľ čo ministerstvo spravodlivosti Spojených štátov a orgány hospodárskej súťaže Japonska a Spojeného kráľovstva začali vyšetrovanie v súvislosti s podobnými skutkovými okolnosťami, spoločnosť [*dôverné*] [1] predložila s odvolaním sa na program zhovievavosti stanovený v oznámení Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v kartelových prípadoch (Ú. v. EÚ C 298, 2006, s. 17) Komisii Európskych spoločenstiev 20. decembra 2006 žiadosť o oslobodenie, pričom oznámila existenciu kartelu na trhu s morskými palivovými hadicami.

18 Komisia tak začala vyšetrovanie pre porušenie článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP a 2. mája 2007 vykonala niekoľko inšpekcií u spoločnosti Parker ITR, žalobkýň, ostatných dotknutých výrobcov, ako aj u [*dôverné*] a pána W.

1 — Skryté dôverné údaje.

19 Manuli Rubber Industries SpA (MRI) 4. mája 2007, Parker ITR 17. júla 2007 a Bridgestone 7. decembra 2007 zaslali Komisii žiadosť o zhovievavosť.

20 Komisia 28. apríla 2008 prijala oznámenie o výhradách, ktoré doručila spoločnostiam medzi 29. aprílom a 1. májom 2008.

21 Všetky spoločnosti odpovedali na oznámenie o výhradách v stanovených lehotách a požiadali, s výnimkou [*dôverné*]/DOM, ContiTech AG a Continental AG, o ústne vypočutie, ktoré sa konalo 23. júla 2008.

Napadnuté rozhodnutie

22 Dňa 28. januára 2009 Komisia prijala rozhodnutie K(2009) 428 v konečnom znení v konaní podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/39.406 – Morské palivové hadice) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie"). Z napadnutého rozhodnutia v podstate vyplýva, že:

— je adresované jedenástim spoločnostiam, vrátane žalobkýň,

— spoločnosti v ňom uvedené sa za okolností, ktoré sa v jednotlivých prípadoch odlišovali, zúčastnili na jedinom a komplexnom porušení, ktorého predmetom bolo prideľovanie zákaziek vo verejných súťažiach, určenie cien, určovanie kvót, stanovovanie podmienok predaja, geografické rozdelenie trhov a výmena citlivých informácií týkajúcich sa cien, objemov predaja a verejných zákaziek,

— kartel sa začal najneskôr 1. apríla 1986 (hoci je pravdepodobné, že trval od začiatku 70. rokov) a skončil 2. mája 2007,

— od 13. mája 1997 do 21. júna 1999 (ďalej len „prechodné obdobie") boli činnosti kartelu obmedzené a medzi jeho členmi došlo k nezhodám; to však neviedlo k skutočnému prerušeniu porušenia; organizovaná štruktúra kartelu bola totiž rovnakým spôsobom a s tými istými účastníkmi (s výnimkou jednej spoločnosti, ktorá opätovne plne vstúpila do kartelu až o rok neskôr), úplne obnovená v júni 1999; treba preto dospieť k záveru, že výrobcovia sa dopustili jediného a pokračujúceho porušenia, ktoré trvalo od 1. apríla 1986 do 2. mája 2007 alebo prinajmenšom, ak by sa napriek všetkému dospelo k záveru, že došlo k prerušeniu, jediného a opakujúceho sa porušenia, na prechodné obdobie sa v každom prípade neprihliada pri výpočte pokuty, a to vzhľadom na obmedzený počet dôkazov o porušení v tomto období,

— zodpovednosť žalobkýň sa konštatovala za tieto obdobia:

  — Trelleborg Industrie: od 1. apríla 1986 do 2. mája 2007,

  — Trelleborg: od 28. marca 1996 do 2. mája 2007,

— podľa kritérií stanovených v usmerneniach k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 1/2003 (Ú. v. EÚ C 210, 2006, s. 2, ďalej len „usmernenia"), základná výška pokuty, ktorá sa mala uložiť každej zo spoločností sa určila takto:

  — Komisia vychádzala z priemeru celosvetového ročného predaja každej zo spoločností v období rokov 2004 až 2006 a zohľadnila predaj fakturovaný kupujúcim usadeným v EHP,

  — určila relevantný predaj každej z nich na základe ich celosvetového trhového podielu na agregovanom objeme predajov v rámci EHP v súlade s bodom 18 usmernení,

— zohľadnila 25 % uvedenej hodnoty (namiesto maximálnych 30 % stanovených v usmerneniach) s ohľadom na závažnosť porušenia,

— vynásobila takto dosiahnutú hodnotu počtom rokov účasti každej spoločnosti na porušení,

— vynásobila takto dosiahnutú hodnotu počtom rokov účasti každej spoločnosti na porušení,

— napokon v súlade s bodom 25 usmernení zohľadnila dodatočnú sumu rovnajúcu sa 25 % relevantného predaja na účely odstrašenia,

— Komisia ďalej zohľadnila voči dvom spoločnostiam priťažujúce okolnosti a zamietla všetky poľahčujúce okolnosti v prípade ostatných členov kartelu,

— napokon uplatnila svoje oznámenie o oslobodení od pokút a znížení pokút v kartelových prípadoch (pozri bod 17 uvedený vyššie) pre dve spoločnosti.

23 Pokiaľ ide o Trelleborg a Trelleborg Industrie Komisia dospela k záveru, že hodnota predaja bola vo výške 4 909 332 eur na základe podielu na svetovom trhu 15 %, že Trelleborg Industrie sa zúčastňovala na karteli 18 rokov 11 mesiacov a 23 dní, z čoho vyplýva koeficient 19, a Trelleborg sa na ňom zúčastňovala 8 rokov 11 mesiacov a 28 dní, z čoho vyplýva koeficient 9, pričom po uplatnení faktorov spresnených v predchádzajúcom bode, stanovila základnú výšku pokuty na 24 500 000 eur pre Trelleborg Industrie na ktorej zaplatenie je Trelleborg solidárne zodpovedná do výšky 12 200 000 eur.

24 Keďže nebola zohľadnená nijaká priťažujúca ani poľahčujúca okolnosť, predstavujú tieto sumy konečnú výšku pokuty uloženej každej z týchto dvoch spoločností.

Konanie a návrhy účastníkov konania

25 Návrhmi podanými do kancelárie Súdu prvého stupňa 9. apríla 2009 podali žalobkyne prejednávanú žalobu.

26 Vzhľadom na prekážku na strane jedného člena komory určil predseda Všeobecného súdu podľa článku 32 ods. 3 rokovacieho poriadku ďalšieho sudcu na doplnenie komory.

27 Na základe správy sudcu spravodajcu Všeobecný súd (prvá komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania stanovených v článku 64 rokovacieho poriadku vyzval účastníkov konania, aby predložili niektoré dokumenty a písomne im položil otázky. Účastníci konania tejto žiadosti vyhoveli.

28 Uznesením predsedu prvej komory Všeobecného súdu z 29. februára 2012 boli veci T-147/09 a T-148/09 v súlade s článkom 50 rokovacieho poriadku spojené na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

29 Listom z 13. apríla 2012 žalobkyňa vo veci T-147/09 oznámila Všeobecnému súdu, že berie späť svoj tretí žalobný dôvod, ktorý predložila subsidiárne.

30 Listom z 24. apríla 2012 žalobkyne predložili žiadosť, aby sa pojednávanie konalo s vylúčením verejnosti.

31 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na ústne otázky, ktoré im Všeobecný súd položil, boli vypočuté na pojednávaní 26. apríla 2012.

32 Žalobkyne pri tejto príležitosti vzali svoj návrh na vylúčenie verejnosti z pojednávania späť.

33 Trelleborg Industrie navrhuje, aby Všeobecný súd:

— čiastočne zrušil článok 1 napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom sa jej týka, a v každom prípade aspoň v časti, v akej sa konštatuje, že sa dopustila porušenia pred 21. júnom 1999,

— znížil pokutu, ktorá jej bola uložená v článku 2, a tak napravil zjavné chyby uvedené v napadnutom rozhodnutí,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

34 Trelleborg navrhuje, aby Všeobecný súd:

— čiastočne zrušil článok 1 napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom sa jej týka, a v každom prípade aspoň v časti, v akej sa konštatuje, že sa dopustila porušenia pred 21. júnom 1999,

— znížil pokutu, ktorá jej bola uložená v článku 2, a tak napravil zjavné chyby uvedené v napadnutom rozhodnutí,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

35 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol žaloby,

— zaviazal žalobkyne na náhradu trov konania.

Právny stav

O návrhoch na zrušenie

36 Žalobkyne predkladajú na podporu svojich žalôb dva rovnaké žalobné dôvody.

37 Prvý žalobný dôvod sa jednak zakladá na zjavne nesprávnom posúdení skutkového stavu, z ktorého vychádzala Komisia, keď dospela k záveru, že Trelleborg Industrie sa zúčastnila na pokračujúcom porušení od 1. apríla 1986 do 2. mája 2007 a že Trelleborg sa zúčastnila na tomto porušení od 28. marca 1996 do 2. mája 2007, a jednak sa zakladá na porušení článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

38 Druhý žalobný dôvod sa zakladá na nedostatku legitímneho záujmu na strane Komisie na prijatí rozhodnutia o existencii porušenia pred rokom 1999.

O prvom žalobnom dôvode založenom jednak na zjavne nesprávnom posúdení skutkového stavu, z ktorého vychádzala Komisia, keď dospela k záveru, že Trelleborg Industrie sa zúčastnila na pokračujúcom porušení od 1. apríla 1986 do 2. mája 2007 a že Trelleborg sa zúčastnila na tomto porušení od 28. marca 1996 do 2. mája 2007, a jednak na porušení článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

Napadnuté rozhodnutie

39 Z odôvodnení 148 až 187 napadnutého rozhodnutia v podstate vyplýva, že od 13. mája 1997 do 11. júna 1999 pre niektoré spoločnosti, a do 21. júna 1999 pre ostatné spoločnosti vrátane žalobkýň, zaznamenali činnosti kartelu útlm z dôvodu nezhôd, ku ktorým došlo medzi jeho členmi. Podľa Komisie však z veľkého množstva dôkazov vyplýva, že počas tohto obdobia boli hlavní protagonisti kartelu – najmä páni P., W., F. a C. – v pravidelnom kontakte predovšetkým s cieľom vymieňať si obchodné informácie a pokúsiť sa o obnovenie kartelu, k čomu nakoniec došlo v júni 1999.

40 V odôvodneniach 289 až 307 napadnutého rozhodnutia sú uvedené dôvody, pre ktoré sa Komisia domnievala, že porušenie bolo pokračujúce, alebo subsidiárne opakované, a to napriek tomu, že rozhodla, že činnosti kartelu boli počas prechodného obdobia obmedzené, a že pokuta sa za toto obdobie neuloží.

41 Okrem toho, článok 1 písm. g) a h) napadnutého rozhodnutia uvádza, že Komisia dospela k záveru, že k pokračujúcemu porušeniu došlo od 1. apríla 1986 do 2. mája 2007, do ktorého bola Trelleborg Industrie zapojená od 1. apríla 1986 do 2. mája 2007 a Trelleborg od 28. marca 1996 do 2. mája 2007, a z odôvodnení 187, 201 až 208 a 466 až 448 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že prechodné obdobie sa považuje s ohľadom na žalobkyne za obdobie obmedzenej činnosti kartelu neodôvodňujúce uloženie pokuty.

Tvrdenia účastníkov konania

42 Žalobkyne v podstate na jednej strane tvrdia, že hoci Komisia má povinnosť preukázať dĺžku trvania porušenia, nepreukázala že porušenie trvalo aj v priebehu prechodného obdobia, pretože dôkazy, ktoré na tento účel použila, boli nesprávne vyložené, a na druhej strane uvádzajú, že v každom prípade Komisia nemá k dispozícii žiadny dôkaz, ktorý by preukazoval účasť Trelleborg Industrie alebo Trelleborg na uvedenom porušení v danom období. V tejto súvislosti napádajú najmä analýzu Komisie, podľa ktorej účinky ponúk, ktoré si rozdelili ešte predtým, než nastalo uvedené prechodné obdobie, trvali až do konca roka 1997, čo údajne podľa Komisie dovoľovalo prinajmenšom zahrnúť do obdobia porušenia aj dobu od septembra do decembra 1997.

43 Žalobkyne navyše v podstate tvrdia, že z tohto dôvodu sa Komisia dopustila chyby, keď označila porušenie za pokračujúce a zamietla ich tvrdenie týkajúce sa premlčania porušenia čo sa týka obdobia pred prerušením kartelu, v rozpore s článkom 25 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205).

44 Spochybňujú v tejto súvislosti možnosť použiť pojem pokračujúce porušenie uplatnený Komisiou, ak bol kartel prerušený takmer dva roky, ako aj možnosť použiť subsidiárne pojem opakované porušenie, ktorý podľa žalobkýň zahŕňa aj myšlienku kontinuity, ktorá bráni jeho použitiu, ak sa preukáže, že došlo k prerušeniu porušenia. Uplatnenie kvalifikácie opakovaného porušenia je v takom prípade v rozpore aj so zásadou právnej istoty, pretože Komisia by tak mohla donekonečna odsúvať začatie plynutia premlčacej lehoty. Žalobkyne napokon uvádzajú, že kvalifikácia, že ide o opakované porušenie nebola v každom prípade uplatnená vo výroku napadnutého rozhodnutia.

45 Nakoniec žalobkyne tvrdia, že Komisia porušila svoju predchádzajúcu rozhodovaciu prax a že s nimi zaobchádzala diskriminačne v porovnaní s MRI, pretože v jej prípade Komisia dospela k rozhodnutiu, že štvorročné prerušenie od augusta 1992 do septembra 1996 umožňuje neuložiť pokutu za konanie, ktorého sa táto spoločnosť dopustila pred 1. augustom 1992.

46 Komisia tieto tvrdenia odmieta a uvádza, že napadnuté rozhodnutie z právneho hľadiska dostatočne preukazuje, že porušenie trvalo aj počas prechodného obdobia, hoci sa kartel dostal do fázy, keď jeho činnosti boli obmedzené. Vo svojich písomných podaniach a vo vyjadreniach uvedených na pojednávaní však uznala, že nemá žiadny dôkaz o účasti žalobkýň na kontaktoch medzi členmi kartelu v prechodnom období.

47 Domnieva sa však, že treba vziať do úvahy ponuky, ktoré boli vypracované pred týmto obdobím a ktorých účinky trvali až do novembra alebo decembra 1997, ako aj skutočnosť, že žalobkyne sa v tomto období od kartelu nedištancovali, čo vzhľadom na judikatúru odôvodňuje, aby sa ich účasť na porušení považovala v období od 1. apríla 1986 do 2. mája 2007 za pokračujúcu.

48 Komisia v podstate dodáva, že v každom prípade, aj keby Všeobecný súd dospel k záveru, že porušenie nie je pokračujúce, mal by ho prekvalifikovať na opakované, čo je navyše kvalifikácia tohto porušenia, ktorú Komisia subsidiárne uviedla v odôvodnení 307 napadnutého rozhodnutia. Z uvedeného podľa nej vyplýva, že jej právomoc uložiť pokutu za obdobie porušenia v rokoch 1986 až 1997 nebola v čase prijatia napadnutého rozhodnutia premlčaná. Okrem toho sa domnieva, že nie je teda rozhodujúce, že vo výroku napadnutého rozhodnutia sa uvádza len existencia pokračujúceho porušenia.

49 Treba spresniť, že keď Všeobecný súd položil žalobkyniam na pojednávaní otázku, uznali, že nepopierajú svoju účasť na porušení v období pred 13. májom 1997 ani v období po 21. júni 1999. Tvrdili však, že ide o samostatné porušenia.

Posúdenie Všeobecným súdom

– Úvodné poznámky

50 Na úvod treba pripomenúť, že podľa judikatúry je Komisia povinná dokázať nielen existenciu kartelu, ale aj dĺžku jeho trvania (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. marca 2000, Cimenteries CBR a i./Komisia, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Zb. s. II-491, bod 2802 a tam citovanú judikatúru). Presnejšie pokiaľ ide o dokazovanie porušenia článku 81 ods. 1 ES, je Komisia povinná preukázať porušenia, ktoré konštatuje, a pripojiť vhodné dôkazy na to, aby z právneho hľadiska dostatočne preukázala existenciu skutočností zakladajúcich porušenie (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora zo 17. decembra 1998, Baustahlgewebe/Komisia, C-185/95 P, Zb. s. I-8417, bod 58, a z 8. júla 1999, Komisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Zb. s. I-4125, bod 86). Pokiaľ má súd pochybnosti, musia byť tieto pochybnosti v prospech podniku, ktorý je adresátom rozhodnutia konštatujúceho porušenie. Súd preto nemôže dospieť k záveru, že Komisia dostatočne právne preukázala existenciu daného porušenia, ak má v tomto ohľade naďalej pochybnosť, čo platí najmä v rámci žaloby smerujúcej k zrušeniu a/alebo zmene rozhodnutia, ktorým sa ukladá pokuta. V takejto situácii je totiž potrebné zohľadniť zásadu prezumpcie neviny, ktorá je súčasťou základných práv chránených v právnom poriadku Únie a ktorá bola zakotvená v článku 48 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie vyhlásenej 7. decembra 2000 v Nice (Ú. v. ES C 364, s. 1). Vzhľadom na povahu predmetných porušení ako aj na povahu a stupeň prísnosti sankcií, ktoré sú s tým spojené, sa zásada prezumpcie neviny uplatňuje najmä na konania týkajúce sa porušenia pravidiel hospodárskej súťaže uplatniteľných na podniky, ktorých výsledkom môže byť uloženie pokút alebo penále (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 8. júla 1999, Hüls/Komisia, C-199/92 P, Zb. s. I-4287, body 149 a 150, a Súdu prvého stupňa z 25. októbra 2005,

Groupe Danone/Komisia, T-38/02, Zb. s. II-4407, body 215 a 216). Je teda nevyhnutné, aby Komisia predložila presné a zhodujúce sa dôkazy na podloženie silného presvedčenia, že došlo k spáchaniu porušenia (pozri rozsudok Groupe Danone/Komisia, už citovaný a tam citovanú judikatúru).

51 Z ustálenej judikatúry však tiež vyplýva, že každý z dôkazov predložených Komisiou nemusí nutne zodpovedať týmto kritériám so zreteľom na každý prvok porušenia. Postačuje, ak súbor nepriamych dôkazov, na ktoré sa inštitúcia odvoláva, zodpovedá tejto požiadavke ako celok (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júla 2004, JFE Engineering a i./Komisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Zb. s. II-2501, bod 180 a tam citovanú judikatúru).

52 Okrem toho je obvyklé, že sa činnosti, s ktorými sú spojené protisúťažné dohody, uskutočňujú tajne, stretnutia sa konajú potajomky a súvisiaca dokumentácia je obmedzená na minimum. Z toho vyplýva, že aj keď Komisia objaví dôkazy výslovne preukazujúce protiprávny kontakt medzi hospodárskymi subjektmi, ako sú zápisnice zo stretnutí, obyčajne sú len zlomkovité a nesúrodé do tej miery, že je často nutné rekonštruovať niektoré detaily prostredníctvom dedukcií. Vo väčšine prípadov sa preto existencia protisúťažného postupu alebo dohody musí vydedukovať z určitého množstva zhôd okolností a nepriamych dôkazov, ktoré posudzované ako celok môžu v prípade neexistencie iného koherentného vysvetlenia predstavovať dôkaz porušenia pravidiel hospodárskej súťaže (rozsudky Súdneho dvora zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, body 55 až 57, a z 25. januára 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel/Komisia, C-403/04 P a C-405/04 P, Zb. s. I-729, bod 51).

53 Okrem toho sa podľa judikatúry požaduje, aby sa Komisia pri neexistencii dôkazov spôsobilých priamo preukázať dĺžku trvania porušenia opierala prinajmenšom o dôkazy, ktoré súvisia so skutočnosťami dostatočne blízkymi z hľadiska času tak, aby bolo možné odôvodnene pripustiť, že toto porušenie trvalo neprerušene medzi dvoma konkrétnymi dátumami (pozri rozsudky Všeobecného súdu zo 7. júla 1994, Dunlop Slazenger/Komisia, T-43/92, Zb. s. II-441, bod 79, a zo 16. novembra 2006, Peróxidos Orgánicos/Komisia, T-120/04, Zb. s. II-4441, bod 51 a tam citovanú judikatúru).

54 V prejednávanej veci je pritom nesporné, že Komisia nemá k dispozícii nijaký dôkaz o účasti žalobkýň na kontaktoch medzi členmi kartelu a na jeho obmedzenej činnosti počas prechodného obdobia, ktoré bolo opísané v odôvodneniach 148 až 187 napadnutého rozhodnutia.

55 Komisia totiž len konštatovala, že účasť žalobkýň možno vyvodiť z toho, že sa počas prechodného obdobia nedištancovali od kartelu a že účasť žalobkýň je dokázaná prinajmenšom do novembra alebo do decembra 1997, pretože naďalej trvali účinky verejných súťaží, ktoré si členovia kartelu rozdelili pred 13. májom 1997 (pozri najmä odôvodnenia 150, 162 a 187 napadnutého rozhodnutia).

56 Treba teda posúdiť, či na základe týchto konštatovaní Komisia mohla dôvodne kvalifikovať porušenie, ktorého sa dopustila Trelleborg Industrie od 1. apríla 1986 do 2. mája 2007 a Trelleborg od 28. marca 1996 do 2. mája 2007, ako pokračujúce porušenie, a teda konštatovať, že premlčacia lehota podľa článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 začala plynúť až po 2. máji 2007.

– O existencii pokračujúceho porušenia

57 Treba pripomenúť, že vo väčšine prípadov sa existencia protisúťažného postupu alebo dohody musí vydedukovať z určitého množstva zhodných okolností a nepriamych dôkazov, ktoré – posudzované ako celok – môžu v prípade neexistencie iného koherentného vysvetlenia predstavovať dôkaz o porušení pravidiel hospodárskej súťaže. Takéto nepriame dôkazy a zhodné okolnosti, ak sa posúdia ako celok, umožňujú odhaliť nielen existenciu protisúťažných správaní a dohôd, ale aj dĺžku pokračujúceho protisúťažného správania a obdobie, počas ktorého sa dohoda uzavretá v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže uplatňovala (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora Aalborg Portland

a i./Komisia, už citovaný v bode 52 vyššie, bod 57, a z 21. septembra 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, C-105/04 P, Zb. s. I-8725, body 94 až 96 a tam citovanú judikatúru).

58 Okrem toho také porušenie môže vyplývať nielen z jednotlivého aktu, ale aj zo skupiny aktov alebo dokonca z pokračujúceho správania. Proti tomuto výkladu nemožno namietať, pretože jedna alebo viaceré zložky tejto skupiny aktov alebo tohto pokračujúceho správania by taktiež mohli samy osebe, zohľadňované jednotlivo, predstavovať porušenie pravidiel hospodárskej súťaže. Pokiaľ rôzne činnosti zapadajú do „celkového plánu“ vzhľadom na ich rovnaký cieľ skresľujúci hospodársku súťaž vnútri spoločného trhu, Komisia je oprávnená za tieto činnosti vyvodzovať zodpovednosť v závislosti od účasti na porušení posudzovanom ako celok (rozsudky Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný v bode 52 vyššie, bod 258, a Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, už citovaný v bode 57 vyššie, bod 110).

59 Pokiaľ ide o chýbajúci dôkaz o existencii dohody počas určitých stanovených období alebo minimálne o realizácii tejto dohody podnikom počas daného obdobia, treba pripomenúť, že skutočnosť, že dôkaz o porušení nebol predložený za určité stanovené obdobia, nebráni tomu, aby sa porušenie chápalo ako existujúce počas celého obdobia dlhšieho než toto obdobie, pokiaľ by takýto záver vyplýval z objektívnych a zhodujúcich sa nepriamych dôkazov. V rámci porušenia trvajúceho niekoľko rokov skutočnosť, že k prejavom kartelu dôjde v rozličných obdobiach, ktoré môžu byť oddelené kratšími alebo dlhšími časovými intervalmi, nemá vplyv na existenciu tohto kartelu, pokiaľ rôzne činnosti tvoriace toto porušenie majú jediný cieľ a spadajú do rámca porušenia, ktoré má jednotný a pokračujúci charakter (rozsudok Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia, už citovaný v bode 57 vyššie, body 97 a 98; pozri tiež v tomto zmysle rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný v bode 52 vyššie, bod 260).

60 Judikatúra v tejto súvislosti odkryla viacero kritérií relevantných na posúdenie jediného porušenia, a to konkrétne zhodnosť cieľov dotknutých postupov (rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, Dansk Rørindustri/Komisia, T-21/99, Zb. s. II-1681, bod 67; pozri tiež v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora z 21. septembra 2006, Technische Unie/Komisia, C-113/04 P, Zb. s. I-8831, body 170 a 171, a Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Jungbunzlauer/Komisia T-43/02, Zb. s. II-3435, bod 312), zhodnosť dotknutých výrobkov a služieb (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa z 15. júna 2005, Tokai Carbon a i./Komisia, T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, neuverejnený v Zbierke, body 118, 119 a 124, a Jungbunzlauer/Komisia, už citovaný, bod 312), zhodnosť podnikov, ktoré sa na ňom zúčastnili (rozsudok Jungbunzlauer/Komisia, už citovaný, bod 312) a zhodnosť spôsobov jeho vykonávania (rozsudok Dansk Rørindustri/Komisia, už citovaný, bod 68). Okrem toho ďalšími relevantnými aspektmi, ktoré sa na účely tohto preskúmania môžu zohľadniť, sú zhodnosť fyzických osôb zapojených do kartelu zastupujúcich podniky a zhodnosť geografickej oblasti pôsobnosti dotknutých postupov.

61 Podľa judikatúry má teda Komisia možnosť predpokladať, že porušenie – alebo účasť spoločnosti na porušení – sa neprerušilo, hoci nemá dôkazy o porušení počas určitých konkrétnych období, pokiaľ rôzne činnosti tvoriace toto porušenie majú jediný cieľ a spadajú do rámca jediného a pokračujúceho porušenia, pričom takýto záver musí vyplývať z objektívnych a zhodujúcich sa nepriamych dôkazov preukazujúcich existenciu spoločného plánu.

62 Ak sú tieto podmienky splnené, pojem pokračujúce porušenie umožňuje Komisii uložiť pokutu za celé zohľadňované obdobie porušenia a stanovuje moment, od ktorého začína plynúť premlčacia lehota, teda deň, keď sa pokračujúce porušenie skončilo.

63 Spoločnosti obvinené z tajnej dohody však môžu túto domnienku vyvrátiť uvedením nepriamych alebo priamych dôkazov preukazujúcich, že porušenie – alebo ich účasť na porušení – počas týchto období nepokračovalo.

64 V tejto veci však treba konštatovať, že žalobkyne na pojednávaní nespochybnili zhodnosť cieľov dohodnutých postupov, dotknutých výrobkov, ako ani spoločností zapojených do tajnej dohody, základných spôsobov jej vykonávania, fyzických osôb zastupujúcich jednotlivé podniky, a napokon ani geografickej oblasti pôsobnosti týchto postupov pred májom 1997 a po júni 1999.

65 Hoci tieto konštatovania umožňujú podporiť tvrdenie o identifikovateľnom spoločnom pláne pred prechodným obdobím a po ňom, napriek tomu treba konštatovať aj to, že Komisia v napadnutom rozhodnutí uviedla, že jednak kartel prešiel obdobím krízy, počas ktorej sa jeho fungovanie výrazne zmenilo a vzťahy medzi jeho členmi sa zreteľne zoslabili, takže jeho činnosť sa počas prechodného obdobia zjavne spomalila, a jednak že počas tohto obdobia hlavní protagonisti kartelu – najmä páni P., W., F. a C. – v podstate využili svoje kontakty s cieľom pokúsiť sa o obnovenie spolupráce medzi dotknutými spoločnosťami (pozri body 148 až 187 napadnutého rozhodnutia), čo je dôvod, ktorý priviedol Komisiu k neuloženiu pokuty žiadnemu z členov kartelu za toto prechodné obdobie.

66 Treba teda konštatovať, že Komisia nemá k dispozícii nijaký dôkaz o zapojení sa žalobcov do týchto mnohostranných kontaktov počas daného prechodného obdobia, ktoré trvalo viac ako dva roky, alebo že by sa zúčastňovali na stretnutiach, ktoré sa organizovali s cieľom obnoviť kartel, ani o tom, že o nich vedeli.

67 Za týchto okolností sa tvrdenie predložené žalobkyňami, že skutočne prerušili svoju účasť, zdá byť dostatočne podporené dôkazmi a prijateľné na vyvrátenie domnienky pripomenutej v bode 61 vyššie, podľa ktorej ich účasť na porušení – hoci pasívna – pokračovala, aj keď na to neexistujú dôkazy. Keďže počas prechodného obdobia bola činnosť kartelu obmedzená, ba až žiadna, a keďže neexistujú objektívne a zhodujúce sa nepriame dôkazy pokiaľ ide o prípadnú pretrvávajúcu vôľu žalobkýň obnoviť tento kartel alebo zapojiť sa do jeho cieľov, Komisia nemohla dôvodne predpokladať, že z ich strany išlo o pokračujúcu – hoci len pasívnu – účasť.

68 Komisia však vo svojich písomnostiach uviedla judikatúru (rozsudok Komisia/Anic Partecipazioni, už citovaný v bode 50 vyššie, body 83 a 84), podľa ktorej, aby spoločnosť ukončila svoju zodpovednosť, musí sa otvorene a jednoznačne dištancovať od kartelu tak, aby si ostatní účastníci boli vedomí, že táto spoločnosť už nepodporuje všeobecné ciele kartelu. Na základe toho Komisia dospela k záveru, že keďže sa žalobkyne počas prechodného obdobia zdržali prejavu dištancovania, ich účasť v tomto období na menej intenzívnom porušení možno voči nim napriek tomu uplatniť, pričom však za toto obdobie to nepovedie k uloženiu pokuty. Podľa tejto judikatúry totiž konkludentné schválenie nezákonnej činnosti bez verejného dištancovania sa od jej obsahu alebo bez jej oznámenia správnym orgánom má za následok povzbudenie v pokračovaní porušovania a sťažuje jeho odhalenie, čo predstavuje pasívnu formu účasti na porušení, ktorá môže založiť zodpovednosť dotknutého podniku. Keďže po prvé z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že bežné fungovanie kartelu bolo počas prechodného obdobia trvajúceho viac než dva roky prerušené, po druhé nepreukázalo sa, že žalobkyne sa zapojili do kontaktov, ku ktorým došlo počas prechodného obdobia s cieľom obnoviť kartel, alebo že o nich vedeli, a po tretie aj v prípade súhlasu s Komisiou, pokiaľ ide o trvanie účinkov verejných súťaží zadaných pred májom 1997, tieto účinky trvali maximálne do novembra alebo decembra 1997, čo v každom prípade ponecháva obdobie 18 mesiacov pred opätovným pokračovaním v karteli, počas ktorého neexistuje nijaký objektívny a jednoznačný nepriamy dôkaz umožňujúci preukázať zapojenie žalobkýň do kontaktov, ku ktorým došlo v období krízy kartelu, Komisia nemôže vyvodzovať tvrdenie z toho, že žalobcovia sa počas prechodného obdobia nedištancovali od konaní, ktoré vykonali niektorí členovia kartelu s cieľom opätovne oživiť jeho existenciu.

69 Vzhľadom na okolnosti v prejednávanom prípade treba konštatovať, že hoci sa žalobkyne verejne nedištancovali od ostatných členov kartelu, nemohlo to mať na strane ostatných členov kartelu za následok, že títo členovia kartelu považovali žalobkyne za účastníkov – prinajmenšom pasívnych – kartelu, z čoho vyplýva, že konanie žalobkýň nemožno považovať za konkludentné schválenie protisúťažnej činnosti. Keďže neexistuje nepriamy dôkaz umožňujúci dospieť k záveru, že žalobkyne počas prechodného obdobia vedeli o kontaktoch medzi ostatnými členmi kartelu

s cieľom obnovenia kartelu, ktorého bežné fungovanie sa prerušilo, Komisia nebola oprávnená rozhodnúť o ich spoločnej zodpovednosti z dôvodu, že sa od obsahu kartelu verejne nedištancovali. Samotný tento dôvod totiž nemôže stačiť na napravenie úplnej neexistencie objektívnych a zhodujúcich sa nepriamych dôkazov, ktoré by z objektívneho i subjektívneho hľadiska mohli počas tohto obdobia preukázať ich zrejmú účasť a nepretržité zapojenie sa do pokračujúceho porušenia.

70 V dôsledku toho treba konštatovať, že Komisia nemohla oprávnene rozhodnúť, že porušenie, ktorého sa žalobkyne dopustili, bolo jediným a pokračujúcim porušením. Hoci došlo k tejto chybe nemusí to však nevyhnutne viesť k porušeniu článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 zo strany Komisie.

71 Keďže porušenie nemožno v prejednávanej veci kvalifikovať za pokračujúce porušenie, na účely preukázania toho, že k premlčaniu podľa článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 došlo, treba teda overiť, či sa porušenie má kvalifikovať ako opakované porušenie, čo žalobkyne popierajú.

– O existencii opakovaného porušenia

72 Keďže pojem opakované porušenie je medzi stranami sporný, na úvod treba spresniť význam tohto pojmu v porovnaní s pojmom pokračujúce porušenie v zmysle článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

73 V rámci doslovného výkladu ustanovenia práva Únie je potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že dokumenty práva Únie sú vydávané vo viacerých jazykoch a rôzne jazykové verzie sú tiež záväzné; výklad takého ustanovenia predpokladá teda porovnanie jazykových verzií (rozsudok Súdneho dvora zo 6. októbra 1982, CILFIT, 283/81, Zb. s. 3415, bod 18). Potreba jednotného uplatňovania a teda jednotného výkladu ustanovení práva Únie teda vylučuje, aby sa v prípade pochybností posudzoval text ustanovenia v jednej z jeho verzií izolovane, ale naopak vyžaduje si, aby sa tento text vykladal a uplatňoval s prihliadnutím na verzie vyhotovené v ostatných úradných jazykoch (pozri rozsudok Súdneho dvora z 19. apríla 2007, Profisa, C-63/06, Zb. s. I-3239, bod 13 a tam citovanú judikatúru). Okrem toho, v prípade rozporu medzi rôznymi jazykovými zneniami textu Únie sa má predmetné ustanovenie vykladať v závislosti od všeobecnej systematiky a účelu právneho predpisu, ktorého je súčasťou (pozri rozsudok Profisa, už citovaný, bod 14 a tam citovanú judikatúru).

74 Všeobecnejšie na výklad ustanovenia práva Únie treba zohľadniť nielen iba jeho znenie, ale aj kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (rozsudok Súdneho dvora zo 17. novembra 1983, Merck, 292/82, Zb. s. 3781, bod 12), ako aj ustanovenia práva Únie ako celok (rozsudok CILFIT, už citovaný v bode 73 vyššie, bod 20).

75 Po prvé treba spresniť, že v nariadení Rady (EHS) č. 2988/74 z 26. novembra 1974 o premlčacej lehote v stíhaní a pri výkone rozhodnutia v oblasti právnej úpravy dopravy a hospodárskej súťaže Európskeho hospodárskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 319, s. 1; Mim. vyd. 07/001, s. 61), z ktorého pochádzajú ustanovenia týkajúce sa premlčania upravené v nariadení č. 1/2003, sa článok 1 ods. 2 týkal „pokračujúceho“ porušenia (vo francúzskej verzii continues ou continuées).

76 V tejto súvislosti treba pripomenúť že Súdny dvor s ohľadom na opakujúce sa porušenie uvedené v článku 1 nariadenia č. 2988/74 rozhodol, že hoci pojem opakujúce sa porušenie má rôzne významy v právnych poriadkoch členských štátov, v každom prípade zahŕňa viaceré porušujúce konania spojené spoločným subjektívnym prvkom (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 8. júla 1999, Montecatini/Komisia, C-235/92 P, Zb. s. I-4539, bod 195).

77 Tento pojem bol vo francúzskej verzii článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 nahradený pojmom „pokračujúce alebo opakované“ porušovania (continue ou répétée).

78 K tejto zmene však nedošlo vo všetkých jazykových verziách uvedeného ustanovenia.

79 Slová „continuing or repeated infringements“ (pokračujúce alebo opakované porušovania) boli totiž použité v anglickej verzii článku 1 ods. 2 nariadenia č. 2988/74 a táto terminológia sa zachovala aj v článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003, v jeho anglickej verzii.

80 Navyše pri prijatí nariadenia č. 1/2003 normotvorca vo väčšine jazykových verzií zachoval terminológiu, ktorá bola predtým uvedená v nariadení č. 2988/74 (ide konkrétne o španielsku, dánsku, nemeckú, grécku, holandskú, fínsku a švédsku jazykovú verziu), kým ostatné jazykové verzie sa tiež zmenili, aby zohľadnili pojem opakované porušovanie namiesto pojmu opakujúce sa porušenie (ide o taliansku a portugalskú jazykovú verziu).

81 Odôvodnenie 31 nariadenia č. 1/2003 navyše spresňuje:

„Pravidlá o lehotách premlčania vo vzťahu k ukladaniu pokút a pravidelných penále boli stanovené v nariadení Rady (EHS) č. 2988/74…, ktoré sa tiež týka pokút v oblasti dopravy. … Na objasnenie právneho rámca by sa malo nariadenie… č. 2988/74 zmeniť a doplniť, aby sa zabránilo použitiu jeho ustanovení na záležitosti, ktoré sú predmetom predkladaného nariadenia, a toto nariadenie by malo obsahovať ustanovenia o premlčacích lehotách.“

82 Na základe toho treba dospieť k záveru, že zámerom normotvorcu nebolo zmeniť zmysel skoršieho ustanovenia pri preformulovaní nariadenia Rady č. 17 zo 6. februára 1962, prvého nariadenia implementujúceho články [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3) napriek zmene terminológie, ku ktorej došlo v niektorých jazykových verziách, ale naopak, odstrániť prípadné nejasnosti spojené s použitím pojmu opakujúce sa porušenie.

83 Po druhé pojem opakované porušovanie je pojmom odlišným od pojmu pokračujúce porušenie (pozri v tomto zmysle rozsudok Všeobecného súdu z 19. mája 2010, IMI a i./Komisia, T-18/05, Zb. s. II-1769, body 96 a 97), pričom toto rozlišovanie bolo navyše potvrdené použitím spojky „alebo“ v článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003.

84 Argumentáciu žalobkýň, podľa ktorých treba odlíšiť „bežné“ porušenie od „pokračujúceho alebo opakovaného“ porušenia, treba preto zamietnuť.

85 Po tretie pojem jediné porušenie sa týka situácie, keď sa viaceré podniky zúčastnili na porušení pozostávajúcom z nepretržitého správania sledujúceho jediný ekonomický cieľ, ktorým je skresliť hospodársku súťaž, alebo aj z individuálnych porušení vzájomne spojených rovnakým cieľom a rovnakými subjektmi (pozri v tomto zmysle rozsudky Všeobecného súdu z 8. júla 2008, BPB/Komisia, T-53/03, Zb. s. II-1333, bod 257, a z 28. apríla 2010, Amann & Söhne a Cousin Filterie/Komisia, T-446/05, Zb. s. II-1255, bod 89).

86 Inými slovami spôsob, akým došlo k porušeniu umožňuje kvalifikovať jediné porušenie buď ako pokračujúce, alebo ako opakované.

87 Okrem toho treba pripomenúť, že čo sa týka pokračujúceho porušenia, pojem spoločný plán umožňuje Komisii predpokladať, že k prerušeniu porušenia nedošlo, hoci s ohľadom na určité obdobie nemá dôkaz o zapojení sa dotknutej spoločnosti do tohto porušenia, ak sa táto spoločnosť zapojila do porušenia pred týmto obdobím, a po ňom, a ak neexistujú priame či nepriame dôkazy, na základe ktorých by sa dalo predpokladať, že porušenie sa v rozsahu týkajúcom sa tejto spoločnosti prerušilo. V takom prípade môže Komisia uložiť pokutu za celé obdobie porušenia, teda aj za obdobie, v ktorom nemá dôkazy o účasti dotknutej spoločnosti na ňom (pozri body 60 až 62 vyššie).

88 Naopak, ak sa možno domnievať, že účasť podniku na porušení sa prerušila a že sa podnik zapojil do porušenia pred týmto porušením a po ňom, také porušenie možno kvalifikovať ako opakované, ak – rovnako ako v prípade pokračujúceho porušenia (pozri bod 60 vyššie) – existuje jediný cieľ, ktorý sleduje pred prerušením a po ňom, čo možno vyvodiť zo zhodnosti cieľov dohodnutých postupov,

dotknutých výrobkov, ako aj podnikov zapojených do tajnej dohody, základných spôsobov jej vykonávania, fyzických osôb zastupujúcich jednotlivé podniky a napokon geografickej oblasti pôsobnosti uvedených postupov. V takom prípade je porušenie jediné a opakované, a hoci Komisia môže uložiť pokutu za celé obdobie porušenia, nemôže ju uložiť za obdobie, počas ktorého sa porušenie prerušilo.

89 Rozdielne obdobia porušenia, na ktorých sa zúčastnil ten istý podnik, ale s ohľadom na ktoré nemožno preukázať spoločný cieľ, teda nemožno kvalifikovať ako jediné – pokračujúce či opakované – porušenie, ale predstavujú samostatné porušenia.

90 V prejednávanej veci treba konštatovať, že Komisia pripúšťa, že nemá dôkaz o tom, že by sa žalobkyne zapojili do porušenia v prechodnom období, ktoré trvalo viac než dva roky. Za toto obdobie navyše neuložila ani nijakú pokutu.

91 Naproti tomu žalobkyne uznali, že sa zapojili do porušenia pred prechodným obdobím a po ňom, a na pojednávaní pripustili, že nespochybňujú zhodnosť cieľov dohodnutých postupov, dotknutých výrobkov, ako ani spoločností zapojených do tajnej dohody, základných spôsobov jej vykonávania, fyzických osôb zastupujúcich jednotlivé podniky, a napokon ani geografickej oblasti pôsobnosti týchto postupov pred májom 1997 a po júni 1999.

92 Všeobecný súd teda musí konštatovať, že Trelleborg Industrie sa dopustila jediného a opakovaného porušenia od apríla 1986 do 13. mája 1997 a od 21. júna 1999 do mája 2007 a Trelleborg sa dopustila jediného a opakovaného porušenia od 28. marca 1996 do 13. mája 1997 a od 21. júna 1999 do mája 2007. Nesprávna kvalifikácia porušenia zo strany Komisie ako pokračujúceho porušenia totiž nebráni Všeobecnému súdu prekvalifikovať toto porušenie so zreteľom na skutkové okolnosti vyplývajúce zo správneho spisu, na ktorých sa zakladá napadnuté rozhodnutie, na opakované (pozri analogicky rozsudok IMI a i./Komisia, už citovaný v bode 83 vyššie, body 96 a 97; analogicky pozri tiež rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. novembra 2009, Francúzsko a France Télécom/Komisia, T-427/04 a T-17/05, Zb. s. II-4315, body 322 až 325, potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom Súdneho dvora z 8. decembra 2011, France Télécom/Komisia, C-81/10 P, Zb. s. I-12899, body 80 a nasl.).

93 Tento záver nemožno spochybniť argumentáciou žalobkýň, že na základe teórie opakovaného porušenia, na ktorú sa Komisia subsidiárne v napadnutom rozhodnutí odvoláva (pozri body 22 a 40 vyššie), by Komisia mohla donekonečna odsúvať plynutie premlčacej lehoty a teda ju úplne zrušiť, čo by bolo v rozpore so zásadou právnej istoty.

94 Túto argumentáciu treba zamietnuť, pretože na jednej strane, ak sú splnené podmienky umožňujúce dospieť k záveru o existencii opakovaného porušenia, z článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 vyplýva, že plynutie premlčacej lehoty sa odsunie. Na druhej strane prípadný zneužívajúci charakter odvolania sa na teóriu opakovaného porušenia nemožno posudzovať *in abstracto* a v zásade závisí od okolností každého jednotlivého prípadu, a najmä schopnosti Komisie preukázať, že ide o jediné porušenie trvajúce počas rôznych posudzovaných období.

– O dôsledkoch existencie opakovaného porušenia na premlčanie

95 Keďže Trelleborg Industrie sa dopustila jediného a opakovaného porušenia od apríla 1986 do mája 1997 a od júna 1999 do mája 2007 a Trelleborg sa dopustila jediného a opakovaného porušenia od marca 1996 do mája 1997 a od júna 1999 do mája 2007, treba konštatovať, že obdobie porušenia pred 13. májom 1997 nie je premlčané.

– O ostatných výhradách

96 Okrem toho, pokiaľ ide o výhradu založenú na porušení zásady právnej istoty, treba pripomenúť, že ide o základnú zásadu práva Únie, ktorá si najmä vyžaduje, aby právna úprava bola jasná a presná, aby osoby podliehajúce súdnej právomoci mohli bez pochybností poznať svoje práva a povinnosti a na základe nich prijať zodpovedajúce opatrenia. Keďže je však právnemu predpisu vlastný určitý stupeň neistoty, pokiaľ ide o jeho význam a dosah, treba preskúmať, či predmetný právny predpis trpí takouto nejednoznačnosťou, ktorá vytvára prekážku pre to, aby osoby podliehajúce súdnej právomoci mohli s dostatočnou istotou vyriešiť prípadné pochybnosti o dosahu alebo význame tohto predpisu (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora zo 14. apríla 2005, Belgicko/Komisia, C-110/03, Zb. s. I-2801, body 30 a 31).

97 Keďže kritériá umožňujúce dospieť k záveru o existencii opakovaného porušenia sú zrejmé a presné, a neobsahujú žiadnu nejasnosť, ktorá by bola prekážkou toho, aby osoby podliehajúce súdnej právomoci mohli s dostatočnou istotou vyriešiť prípadné pochybnosti o dosahu alebo význame tohto predpisu, treba dospieť k záveru, že predvídateľnosť právnych situácií je zaručená a výhradu založenú na porušení zásady právnej istoty treba zamietnuť.

98 Pokiaľ ide o výhradu založenú na rovnosti zaobchádzania, treba pripomenúť, že zásada rovnosti zaobchádzania alebo zákazu diskriminácie vyžaduje, aby sa s porovnateľnými situáciami nezaobchádzalo rozdielne a aby sa s rozdielnymi situáciami nezaobchádzalo rovnako, pokiaľ takéto zaobchádzanie nie je objektívne odôvodnené (rozsudok Súdneho dvora z 15. apríla 2010, Gualtieri/Komisia, C-485/08 P, Zb. s. I-3009, bod 70).

99 V prejednávanej veci Komisia tvrdí, že hoci sa domnievala, že MRI sa dopustila porušenia od 1. apríla 1986 do 1. augusta 1992 a od 3. septembra 1996 do 2. mája 2007, napriek tomu na ňu neuplatnila teóriu opakovaného porušenia, a navyše jej ani neuložila pokutu za obdobie porušenia pred 1. augustom 1992, vzhľadom na jej právomoc voľnej úvahy neuplatniť sankcie za obdobie predchádzajúce prerušeniu účasti MRI na karteli, hoci mohla konštatovať, že išlo o opakované porušenie.

100 Na jednej strane treba uviesť, že Komisia správne tvrdí, že v súlade s ustanoveniami článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 má právomoc voľnej úvahy pokiaľ ide o rozhodnutie o uložení pokuty osobe, ktorá sa dopustila porušenia článku 81 ES. Pri výkone tejto právomoci však musí dodržiavať zásadu rovnosti zaobchádzania.

101 Na druhej strane treba konštatovať, že situácie MRI a žalobkýň nie sú porovnateľné.

102 MRI totiž nebola sankcionovaná za svoju účasť na karteli za obdobie pred 1. augustom 1992 pretože prerušenie, ktoré na tento účel zohľadnila Komisia trvalo od tohto dátumu až do 3. septembra 1996, kým prerušenie, na ktoré sa odvolávajú žalobkyne sa týka len prechodného obdobia.

103 Z toho vyplýva, že výhradu založenú na porušení zásady rovnosti zaobchádzania treba zamietnuť.

104 Okrem toho a len pre úplnosť, aj za predpokladu, že Komisia nesprávne uplatnila kritériá upravujúce premlčanie vo vzťahu k MRI, treba uviesť, že takáto protiprávnosť, o ktorej Všeobecný súd nerozhoduje v rámci tejto žaloby, nemôže v žiadnom prípade vplývať na dôvodnosť žaloby o neplatnosť, ktorú podali žalobkyne. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že dodržiavanie zásady rovnosti zaobchádzania musí byť v súlade s dodržaním zásady zákonnosti, čo znamená, že nikto sa nemôže vo svoj prospech dovolávať nezákonnosti, ku ktorej došlo v prospech iného. Prípadná protiprávnosť ku ktorej došlo vo vzťahu k inému podniku, ktorý nie je účastníkom tohto konania, totiž nemôže Všeobecný súd priviesť k tomu, aby skonštatoval diskrimináciu a teda protiprávnosť vo vzťahu k žalobkyniam. Takýto prístup by znamenal zakotvenie zásady „rovnosti zaobchádzania v prípade protiprávnosti“, len z toho dôvodu,

že iný podnik, ktorý sa prípadne nachádza v porovnateľnej situácii, sa takejto sankcii protiprávne vyhol (pozri rozsudok Peróxidos Orgánicos/Komisia, už citovaný v bode 53 vyššie, bod 77 a tam citovanú judikatúru).

105 Na záver treba zrušiť napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom konštatuje, že Trelleborg Industrie sa dopustila pokračujúceho porušenia od 1. apríla 1986 do 2. mája 2007, a že Trelleborg sa dopustila pokračujúceho porušenia od 28. marca 1996 do 2. mája 2007, a zamietnuť žalobný dôvod založený na premlčaní vo zvyšnej časti.

Druhý žalobný dôvod založený na nedostatku legitímneho záujmu na strane Komisie na prijatí rozhodnutia o existencii porušenia pred rokom 1999

Tvrdenia účastníkov konania

106 Žalobkyne v podstate tvrdia, že Komisia je v zásade oprávnená konštatovať, že došlo k porušeniu, hoci je premlčané. V súlade s judikatúrou musela v tomto prípade preukázať legitímny záujem, aký mala na takom konštatovaní, teda vysvetliť ako z okolností vyplývala nevyhnutnosť prijať rozhodnutie konštatujúce porušenie, ktoré sa skončilo minimálne dvanásť rokov pred prijatím napadnutého rozhodnutia.

107 Komisia túto argumentáciu odmieta.

Posúdenie Všeobecným súdom

108 Keďže sa v rámci prvého dôvodu rozhodlo, že porušenie, ktorého sa žalobkyne dopustili treba kvalifikovať ako jediné a opakované (pozri bod 92 vyššie) a že obdobie porušenia pred 13. májom 1997 nie je premlčané (pozri bod 95 vyššie), treba druhý žalobný dôvod zamietnuť.

O návrhoch na zmenu

109 Žalobkyne navrhujú zmeniť napadnutého rozhodnutie a znížiť pokutu.

110 Treba pripomenúť, že v súlade s článkom 261 ZFEÚ môžu nariadenia prijaté podľa ustanovení Zmluvy FEÚ spoločne Európskym parlamentom a Radou Európskej únie priznať Súdnemu dvoru neobmedzenú právomoc vo veci ukladania sankcií podľa týchto nariadení. Takúto právomoc zveruje súdu Únie článok 31 nariadenia č. 1/2003. Tento súd je preto oprávnený, aby nad rámec samotného preskúmania zákonnosti sankcie nahradil posúdenie Komisie svojím posúdením a v dôsledku toho zrušil, znížil alebo zvýšil uloženú pokutu alebo penále. Z toho vyplýva, že pokiaľ je súdu Únie predložená na posúdenie otázka výšky pokuty, tento súd je oprávnený vykonať svoju neobmedzenú právomoc a môže ju vykonať tak na zníženie tejto sumy, ako aj na jej zvýšenie (pozri rozsudok Súdneho dvora z 8. februára 2007, Groupe Danone/Komisia, C-3/06 P, Zb. s. I-1331, body 60 až 62 a tam citovanú judikatúru).

111 Okrem toho podľa znenia článku 23 ods. 3 nariadenia č. 1/2003 sa pri stanovení pokuty zohľadní závažnosť a dĺžka trvania porušenia.

112 Súdny dvor rozhodol, že na určenie výšky pokuty je nutné zohľadniť trvanie porušení a všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť posúdenie ich závažnosti, akými sú konanie každého z podnikov, úloha, ktorú každý z nich má pri vytvorení zosúladených postupov, prospech, ktorý z týchto postupov podniky mohli získať, ich veľkosť a hodnota dotknutého tovaru, ako aj nebezpečenstvo, ktoré porušenia tohto typu predstavujú pre Úniu (pozri rozsudok Súdneho dvora z 8. decembra 2011, Chalkor/Komisia, C-386/10 P, Zb. s. II-13085, bod 56 a tam citovanú judikatúru).

113 Súdny dvor tiež uviedol, že sa musia zohľadniť také objektívne skutočnosti, akými sú obsah a trvanie protisúťažných správaní, ich počet a ich intenzita, veľkosť dotknutého trhu a ujma spôsobená verejnému hospodárskemu poriadku. Pri tejto analýze je potrebné zohľadniť aj relatívny význam a trhový podiel zodpovedných podnikov, ako aj prípadné opakované porušovanie (rozsudok Chalkor/Komisia, už citovaný v bode 112 vyššie, bod 57).

114 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že stanovenie pokuty Všeobecným súdom v rámci výkonu jeho neobmedzenej právomoci nie je presným matematickým výpočtom. Všeobecný súd nie je navyše viazaný ani výpočtami Komisie, ale svoje posúdenie musí vykonať s prihliadnutím na všetky skutkové okolnosti prípadu (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. septembra 2004, Aristrain/Komisia, T-156/94, neuverejnený v Zbierke, bod 43).

115 V prejednávanej veci treba pripomenúť, že hoci porušenie, ktorého sa žalobkyne dopustili, nemožno kvalifikovať ako pokračujúce (pozri bod 71 vyššie), nič to nemení na tom, že ide o opakované porušenie (pozri bod 95 vyššie). Navyše treba konštatovať, že Komisia neuložila žalobkyniam pokutu za prechodné obdobie. Chyba, ktorej sa Komisia dopustila, pokiaľ ide o pokračujúci charakter porušenia, uplatnený voči žalobkyniam, nemala teda nijaký vplyv na dĺžku trvania porušenia, ktorá bola Komisiou zohľadnená na výpočet výšky pokuty.

116 V prejednávanom prípade treba uviesť, že kartel má nepochybnú závažnosť vzhľadom na to, že porušujúce konania, do ktorých sa žalobkyne v plnej miere zapojili sa vyznačovali prideľovaním zákaziek vo verejných súťažiach, určením cien, určovaním kvót, stanovovaním podmienok predaja, geografickým rozdelením trhov a výmenou citlivých informácií týkajúcich sa cien, objemov predaja a verejných zákaziek. Navyše ide o kartel celosvetového rozmeru.

117 Okrem toho sa Trelleborg Industrie dopúšťala porušenia počas dlhého obdobia, ktoré trvalo 18 rokov a 11 mesiacov, pričom Trelleborg je solidárne zodpovedná za správanie svojej dcérskej spoločnosti za obdobie 8 rokov a 11 mesiacov.

118 Všeobecný súd preto dospel k záveru, že pokuta uložená žalobkyniam nemá byť z tohto dôvodu znížená.

119 Návrhy na zmenu rozhodnutia, ktoré predložili žalobkyne, treba preto zamietnuť.

120 V dôsledku toho treba napadnuté rozhodnutie čiastočne zrušiť a žalobu vo zvyšnej časti zamietnuť.

O trovách

121 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa článku 87 ods. 3 prvého pododseku rokovacieho poriadku však môže Všeobecný súd rozdeliť náhradu trov konania alebo rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania alebo z výnimočných dôvodov.

122 V prejednávanej veci treba konštatovať, že žalobkyne správne uviedli, že Komisia nesprávne voči nim rozhodla o existencii pokračujúceho porušenia od 1. apríla 1986 do 2. mája 2007. Táto protiprávnosť však nemá nijaký dôsledok na výpočet pokuty. V tomto rozsahu sa Všeobecný súd domnieva, že vzhľadom na okolnosti v prejednávanej veci je spravodlivé rozhodnúť tak, že každý účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (prvá komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. Článok 1 písm. g) a h) rozhodnutia Komisie K(2009) 428 v konečnom znení z 28. januára 2009 v konaní podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/39.406 – Morské palivové hadice) sa zrušuje v rozsahu, v akom sa týka obdobia od 13. mája 1997 do 21. júna 1999.

2. V zostávajúcej časti je potrebné žalobu zamietnuť.

3. Každý účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania.

Azizi Prek Frimodt Nielsen

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 17. mája 2013.

Podpisy

Obsah

Skutkové okolnosti 2

Odvetvie morských palivových hadíc určených na ropu a plyn 2

Predstavenie žalobkýň 3

Správne konanie 3

Napadnuté rozhodnutie 4

Konanie a návrhy účastníkov konania 5

Právny stav 6

O návrhoch na zrušenie 6

O prvom žalobnom dôvode založenom jednak na zjavne nesprávnom posúdení skutkového stavu, z ktorého vychádzala Komisia, keď dospela k záveru, že Trelleborg Industrie sa zúčastnila na pokračujúcom porušení od 1. apríla 1986 do 2. mája 2007 a že Trelleborg sa zúčastnila na tomto porušení od 28. marca 1996 do 2. mája 2007, a jednak na porušení článku 25 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 7

Napadnuté rozhodnutie 7

Tvrdenia účastníkov konania 7

Posúdenie Všeobecným súdom 8

– Úvodné poznámky 8

– O existencii pokračujúceho porušenia 9

– O existencii opakovaného porušenia 12

– O dôsledkoch existencie opakovaného porušenia na premlčanie 14

– O ostatných výhradách 15

Druhý žalobný dôvod založený na nedostatku legitímneho záujmu na strane Komisie na prijatí rozhodnutia o existencii porušenia pred rokom 1999 16

Tvrdenia účastníkov konania 16

Posúdenie Všeobecným súdom 16

O návrhoch na zmenu 16

O trovách 17